

Akademický senát Přírodovědecké fakulty UP

Usnesení Legislativní komise AS PřF UP ze dne 09.10.2022

Leglativní komise AS PřF UP konstatuje, že postup rektora UP spočívající v podání výpovědi z pracovního poměru děkanovi PřF UP je v rozporu se zákonem o vysokých školách a představuje neoprávněný zásah do akademické samosprávy.

LK doporučuje, aby AS PřF UP upozornil rektora UP na nezákonnost jeho postupu a vyzval jej, aby podanou výpověď děkanovi PřF UP odvolal.

[usnesení přijato hlasy všech členů LK AS PřF UP]

Odůvodnění:

Leglativní komise AS PřF UP (dále jen „LK“) se zabývala požadavkem předsedy AS PřF UP doc. Lemra na zaujetí stanoviska k podání výpovědi děkanovi PřF UP z pracovního poměru rektorem UP, k čemuž došlo dne 3.10.2022.

K tomu LK zjistila, že podle § 28 ZoVŠ je děkan jmenován a odvoláván rektorem UP, z čehož dle § 33 odst. 3 Zákoníku práce (ZP) plyne, že aktem jmenování vzniká pracovní poměr jmenovaného k UP nebo se tento pracovní poměr již dříve založený prac. smlouvou mění.

Podle § 73 ZP může být vedoucí zaměstnanec z pracovního místa odvolán tím, kdo jej na toto prac. místo jmenoval. Pracovní poměr odvoláním nekončí, tento může skončit výpovědí a dalšími způsoby uvedenými v § 48 ZP.

Otázkou je, zda může zaměstnavatel dát vedoucímu zaměstnanci, který byl na pracovní místo jmenován dle § 33 ZP, výpověď z pracovního poměru, aniž by jej předtím z tohoto místa odvolal.

Toto je možné, jak plyne z judikatury Nejvyššího soudu (NS; viz rozsudek 21 Cdo 21/2006) v případě, kdy je možné, aby v ukončení prac. poměru výpovědí byl obsažen i projev vůle zaměstnavatele rovnající se odvolání zaměstnance z jeho funkce.

To ovšem předpokládá, že zaměstnavatel je oprávněn sám, bez nutnosti projednat odvolání či vyžádat si k odvolání souhlas dalšího orgánu, odvolání zaměstnance z vedoucího prac. místa provést.

V případě, kdy je takové projednání či souhlas nutný k tomu, aby orgán zaměstnavatele mohl provést odvolání, nelze podle názoru LK ukončit prac. poměr zaměstnance výpovědí, aniž by předtím byl z vedoucího prac. místa odvolán. Opačný výklad ZP by totiž vedl k závěru, že ačkoli k méně intenzivnímu zásahu do práv a povinností zaměstnance (tj. k odvolání z vedoucího prac. místa) je nutné spolupůsobení dalšího orgánu, není toho již třeba k zásahu vyšší intenzity (tj. ke skončení prac. poměru ze strany zaměstnavatele), což by byl závěr opačný, než plyne z výkladového argumentu *a minori ad maius*.

LK dále zjistila, že rektor je oprávněn odvolat děkana z vlastního podnětu, avšak ze zákonem stanovených důvodů a pouze po vyjádření AS fakulty a se souhlasem AS vysoké školy, jak stanoví § 28/3 ZoVŠ.

Odtud a ze shora uvedené argumentace dle názoru LK plyne, že **rektor není oprávněn podat děkanovi výpověď z prac. poměru**, aniž by ho předtím odvolal za splnění podmínek uvedených v § 28 ZoVŠ, tj. pouze (i) po vyjádření AS fakulty a (ii) se souhlasem AS vysoké školy (LK se nezabývala otázkou, zda je eventuální následné podání výpovědi v kompetenci rektora vysoké školy).

K tomu LK doplňuje, že podmínění odvolání z místa vedoucího zaměstnance souhlasem jiného orgánu není neobvyklé.

Jako příklad lze uvést, že k odvolání přednosta kliniky fakultní nemocnice orgánem zaměstnavatele (ředitelem FN) je třeba souhlasu děkana příslušné LF, a to přesto, že daný přednosta nemusí být k LF v žádném pracovněprávním vztahu (viz § 111 zákona o zdravotních službách).

Podobně k odvolání tajemníka obecního úřadu starostou je třeba předchozího souhlasu ředitele krajského úřadu (viz § 103 zákona o obcích).

Ve všech těchto případech (vč. posuzovaného případu děkana) je záměrem zákonodárce nepřipustit zbavení daného vedoucího zaměstnance jeho funkce pouze z podnětu jeho zaměstnavatele bez souhlasu dalšího orgánu. Možnost, že by tak bylo možné učinit rozvázáním pracovního poměru ze strany zaměstnavatele, by se zjevně přičila záměru zákonodárce.

Záměrem zákonodárce, který vyžaduje pro zbavení děkana funkce součinnost několika samosprávných orgánů, je respektovat a zachovat systém vah a protivah v mocenském systému vysoké školy. Postup, kdy by bylo možné toto spolupůsobení obejít, by tak zásadně narušoval systém akademické samosprávy.

V případě funkce děkana tento závěr LK potvrzuje i judikát NS, který v rozsudku 21 Cdo 1431/2020 došel k závěru, že „Mechanismus ustavování děkana do funkce i jeho případného odvolání z funkce před skončením funkčního období vychází z koncepce spolupůsobení samosprávného akademického orgánu příslušné fakulty (jejího akademického senátu) a rektora. Děkanem se nemůže stát nikdo, kdo nebyl jako kandidát na děkana navržen rektorovi akademickým senátem příslušné fakulty, stejně jako zpravidla (s výjimkou mimořádných případů podle ustanovení § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách) nemůže být bez souhlasu akademického senátu příslušné fakulty funkce před skončením funkčního období zbaven.“

V Olomouci dne 09.10.2022

doc. RNDr. Marek Jukl, Ph.D.
předseda LK AS PřF UP